

Študijska knjižnica v Mariboru

Št.

11. V. 1899.

113968

166586

1899

II 166586

II 166586

IZ 629/1964

MIHAEL,

po božji milosti in po božjem usmiljenju knez in škof lavantinski,
mnogočastiti duhovščini in vsem ljubim vernikom svoje škofije
pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in Boga Sina v edinosti sv. Duha!

Gemitus matris tuae ne obli-
viscaris!

Ne pozabi bolečin svoje ma-
tere!
(Sir. 7, 29).

V Gospodu ljubljani škofljani!

V svojem postnem pastirskem listu z dne 16. februvarija 1897 sem vam obljubil, da bodem v svojih podučnih pastirskih listih razlagal vmes dogodke iz zgodovine trpljenja našega božjega Gospoda in Vzveličarja. Saj je sveto trpljenje Jezusa Kristusa neusahljivi vir vzveličavnega poduka, mogočne tolažbe in okrepčave za nas uboge zapuščene človeške otroke. V pastirskem listu z dne 20. januarija 1895 sem že razlagal zadnjo večerjo, posebno ustanovitev najsvetejšega zakramenta altarja, in v zgoraj omenjenem pastirskem listu od dne 16. februvarija 1897 sem govoril o ganljivem umivanju nog.

V svoji poslanici z dne 26. januarija 1896 sem razkladal častitljivo in vzveličavno molitev, rajsko-

milo »Češćeno Marijo«. V letošnjem postnem pastirskem listu pa hočem z vami, ljubi Lavantinci, premišljevati sočutje ali sotrpjenje Marijino z njenim božjim Sinom. Po mojem trdnem prepričanju namreč sv. cerkev želi in hoče, da njeni služabniki, dušni pastirji, s poučevanjem in z opominjanjem vspodbujajo in vodijo krščansko ljudstvo k srčni in goreči pobožnosti do žalostne Matere božje. Premišljevanje bridkega trpljenja Jezusovega in njegove smrti, pa sotrpjenja in bolečin njegove deviške matere Marije je prav posebno pripravno, mogočno ganiti našega duha in trajno vzdramiti naše srce. Šola trpljenja je šola čednosti. Starozakonski Pridigar uči to z besedami: Bolje je iti v hišo žalovanja, kakor v hišo gostije, ker v oni se spominjamo konca vseh ljudij, in živi misli, kaj bode prišlo. (Prid. 7, 3). In resničen pregovor pravi: »Ljudje umejo bolje prenašati nesrečo, kakor srečo«. Navadno so v življenju posameznih ljudij, kakor v zgodovini celih rodov in ljudstev dnevi nadlog, izkušenj in naj-

veče sile dnevi resnega premišljevanja, duhovnega prenovljenja in vstajenja, ter tako dnevi časti in slave.

Izmed najslavnejših dob zgodovine izraelskega ljudstva je brezdvomno doba, ko so Selevcidi obljubljeno deželo podvrgli svoji oblasti in so z vsiljevanjem paganskih šeg in navad nameravali zatreti med Judi vero, podedovano od očakov. Neznosno nasilje kralja Antijoha je vzbudilo med Izraelci junaški rod Makabejcev, kateri so zastavili svoje življenje za dom in altar, in so z ne-navadno hrabrostjo branili svobodo drage domovine.¹ Ta doba največe sile in stiske je sivolase starce, slabotne žene, da, celo nedorasle otroke delala junake in mučence.

Kdo ne občuduje srčnosti častitljivega starčka Eleazarja, ki je raji hotel prenašati najstrašnejše muke, kakor prestopiti božjo postavo? (II. Mak. 6, 18—31). In kdo ne slavi onih žen, katere so si pridobile venec mučeništva, ker niso hotele darovati paganskim malikom? (II. Mak. 6, 10. 11). Pa vse te junake in junakinje nadkriljuje ona sloveča mati, katera je z občudovanja vredno zgovornostjo vnemala svojih sedem sinov, da zaničujejo prazna prilizovanja in obetanja paganov, in da raji pretrpijo največe muke, kakor da bi prestopili božjo postavo in bi živeli pagansko. Vsi njeni sinovi so v najgroznejših mukah umrli junaške smrti za vero svojih očetov. In junaška mati je pretrpela mučeniško smrt tolikokrat, kolikorkrat je morala gledati strašno trpljenje svojih ljubljenih otrok. Z nečloveško grozovitostjo so jo silili, gledati z lastnimi očmi mučeniško smrt svojih sedem sinov. Naposled za otroki je bila šele umorjena mati. (II. Mak. 7, 1—42).

Zares, ta junaška mati zasluži, da se je tako radi pobožno spominjamo, kadar praznujemo sveti spomin žalostne Matere pod križem Kristusovim, in da nam je njena pogumnost podoba junaške požrtvovalnosti žalostne Matere božje na gori Golgoti. Blagodušno je makabejska mati svoje

in svojih sedem sinov življenje žrtvovala za vero in svobodo domovine; in prav tako je Marija z brezprimernim junaštvom darovala svoje edino Dete v čast nebeškemu Očetu in v vzveličanje ljudem pod mečem sedmerih bolečin. Novozakonska makabejska mati ni imela sedem sinov, kakor starozakonska, imela pa je božjega Sina, katerega visokost in čast nedomerno presega vrednost vsega človeškega rodu.

In tega enega in edinega Sina je darovala Marija sedemkrat v neizrekljivih bridkosti in bolečinah. Po starodavni pobožni navadi štejejo kristijani sedem žalostij preblazene device in matere božje Marije. Te so: mučna prerokba sivolasega preroka Simeona v tempelju, nagli in težavni pobeg v Egipt, bridka izguba dvanajstletnega mladeniča Jezusa, ganljivo srečanje na križevem potu, pretresljivo križanje, presunljivo snemanje s križa in prežalostno polaganje v grob. Vsako teh velikih in bridkih bolečin pa pomnožujejo še posebne okolnosti. Kakor se solčna luč v mavrici loči v različne barve, tako je bila plamteča ljubezen Marijina, katera ji je trpljenje Jezusovo spremenila v oster meč premnogih bolečin za njeno materino srce. Zato ne bomo preudarjali in premišljevali posameznih bolečin božje Matere, marveč okoliščine, ki so te bolečine množile in poviševale.

Češčenje in proslavljanje žalostne Matere božje je podedovano prav od apostolov. Priljubljeno pobožnost katoliških kristijanov do Matere bolečin je ustanovil sv. evangelist Lukež, kateri s povdarkom omenja oni meč bolečin, ki je po prerokbi Simeonovi presunil Marijino dušo (Luk. 2, 35), kakor tudi sv. apostol Janez, kateri je v svojem evangeliju naslikal krasno podobo žalostne Matere z besedami: Poleg križa Jezusovega pa je stala njegova mati... Ko je torej Jezus mater in učenca, katerega je ljubil, videl poleg stati, reče svoji materi: Žena, glej, tvojsin! Potem reče učencu: Glej, tvoja mati! In od tiste ure jo je učenec vzel k sebi. (Jan. 19, 25—27). Ta evangelijska poročila so verska

¹ Dr. Hugo Weiss, Judas Makkabäus. Ein Lebensbild aus den letzten grossen Tagen des israelitischen Volkes. Freiburg, 1897.

podlaga pobožnosti do trpeče Matere, katera pobožnost je prav tako stara, kakor pobožnost do trpečega Sina, to je, tako stara, kakor je stara naša sveta cerkev. Ne moremo namreč pogledati Jezusa na križu, da bi se pobožno ne ozrli tudi na njegovo Mater poleg križa in pod križem. Častitljivi spomin sotrpjenja Marijinega je tesno in neločljivo združen s premišljevanjem trpljenja in smrti Kristusa Gospoda. Kristijani tudi niso nikdar Marije ločili od križa. V drugem in tretjem veku sta sv. Irenej († 202) in sv. Ciprijan († 258) slavila Mater bolečin, medtem ko jih je v četrtem in petem veku že mnogo pisalo posebič o Marijinih bolečinah. Med drugimi opaza sv. Epifanij († 403) primerno: Jezus je sv. Janezu izročil svojo najsvetejšo mater, da se vsi učijo, jo častiti. V nastopnih stoletjih so večidel vsi sv. očetje in učenci slavili žalostno Mater in so vspodbujali vernike k hvaležnemu spominu neizrekljivih bolečin in žalostij naše ljube Gospe. V trinajstem stoletju pa se je češčenje Matere bolečin nepričakovano povzdignilo in veličastno razširilo.

Na praznik vnebovzeta Marijinega, dne 15. avgusta 1233, so sedmeri, po pobožnosti in po visokem stanu odlični plemiči Bonfilij, Bonajunkta, Monet, Amidej, Sostenej, Hugon in Aleksij v stolni cerkvi v Florenciji sklenili, zapustiti vse in se popolnoma izročiti vodstvu nebeške kraljice. Na praznik Marijinega rojstva, dne 8. sept. 1233, so ti sveti možje slekli svoja dragocena oblačila ter oblekli pepelnasto spokorno obleko, in so v borni bajti poleg cerkve sv. Križa začeli Bogu posvečeno, v Kristusu skrito življenje. Dne 31. meseca majnika 1234 so se preselili na Senarsko goro v bližini mesta Florencije, kjer so prebili pet let v premišljevanju bridkega trpljenja Jezusovega in njegove smrti, ko se jim na veliki petek, na ta prvi in pravi petek Marijinih bolečin, dne 13. aprila 1240, prikaže častitljiva nebeška kraljica, obkrožena od angeljskih trum, jih obleče v škapulir služabnikov Marijinih — servi Mariae, serviti — rekoč: »Sprejmite obleko, katero nosite vi in vaši nasledniki, v spomin mojih bolečin.

Kot moji služabniki, živeči po pravilih sv. Avgušтина, bote dosegli venec zmage v kraljestvu mojega Sina». V noči tistega velikega petka naroči božja mati tudi škofu florentinskemu: »Obleci jih v sveto obleko, da meni služijo«. (II. Mojz. 40, 13).

Častitljiva kraljica mučencev bi res ne bila mogla jasneje razodeti, koliko ji je ležeče na pobožnem češčenju njenih bolečin, kakor s tem, da je ustanovila poseben red, ki je imel pobožno nalogo, častiti sedmere žalosti Marijine in to milostij polno pobožnost v cerkvi goreče gojiti in širiti, kakor je najstarejši izmed sedmerih svetih očetov, sv. Aleksij Falkonerij, preroško napovedal: »Red bode cvetel tako dolgo, dokler se bode držal naloge, katera mu je odločena, voditi duše k Bogu po pobožnosti do žalostne Matere«. Sv. Julijana Falkonerija († 1341) je utemeljila ženski red servitinj, katere se po obliki svojega oblačila imenujejo tudi mantelate. Udje servitskega reda so ostali vedno zvesti svojemu poklicu, ter so ne le sami v hvaležni ljubezni premišljevali Jezusovo bridko trpljenje in smrt in pa skrivnosti polne bolečine Marijine, temveč so tudi verne kristijane s primernimi pripomočki navajali k temu premišljevanju in so jim tako odpirali bogat vir izdatnih milostij v izvrševanje dobrih del.¹

Kmalu so se pokazali najkrasnejši sadovi

¹ Serviti imajo še dandanes v raznih deželah prav imenitne samostane. Na Štajarskem je samostan servitov v Frohnleiten-u; na Koroškem v Logavi in Kotičah; na Solnograškem v Rattenberg-u; na Tirolskem v Inmostu, v Waldrast-u, v Bolders-u in Weissenstein-u; na Niževavstrijskem na Dunaju, v Gutenstein-u, v Jetendorfu, v Langegg-u in Schönbüchel-u; na Českem v Novem Gradu Budejoviške škofije; na Ogerskem v Pešti, Jager-u in Forchtenau-vi. Na Poljskem je mnogo servitinskih samostanov, kakor je takošen samostan tudi v Arku in v Novem Gradu.

V najnovšem času je duhovnik servitskega reda o. Bernard Marija Spörr priobčil svojega slavnega soredovnika o. Krizologa Marije Greimbl-a († 1804) delo: „Predigten zu Ehren der Schmerzensmutter“. I. Band. Innsbruck, 1897. X + 566 str. — II. Band. Innsbruck, 1898. IV + 502 str. — O. Spörr je spisal tudi: „Lebensbilder aus dem Servitenorden“ v 4 delih; nadalje „Monat der

pobožnosti do Matere bolečin. Ta v duhu svete cerkve ležeča in vernikom ljuba pobožnost je postala mogočno sredstvo v zatiranje grehov in v oživljanje čednostij; bila je bogat vir nebeških milostij in darov, katere so mnogokrat na čudežen način prejeli posamni Marijini častilci, kakor tudi cele občine in dežele. V večjo povzdigo češčenja in proslave Marijinih bolečin so se sčasoma uvedli razni prazniki in so se osnovale razne pobožnosti. Škofje, zbrani na cerkvenem zboru v Koloniji leta 1423, so upeljali

Schmerzensmutter“. Betrachtungen und Gebete zu Ehren der schmerzhaften Mutter für den September. Innsbruck, 1898. X + 319 str. — Nekateri drugi pomočki za častilce prežalostne Matere bi bili še: Alphons Maria Liguori, „Die Herrlichkeiten Mariä“. Aus dem Italienischen übersetzt vom P. Schmöger C. ss. R. Regensburg, 1872. str. 417—478. — P. Ventura, „Die seligste Jungfrau am Fusse des Kreuzes“. Regensburg. — Kaltner, „Die drei goldenen Samstage oder die Leidensmutter vor, bei und nach dem Tode ihres Sohnes“. Regensburg. — P. Georg Freund, „Andachtsbüchlein zur schmerzhaften Mutter Gottes“. Betrachtungen und Gebete, Wien, 1892. — J. B. Müller, „Die Schmerzen der Mutter Gottes“. Ein Lehr-, Gebet- und Betrachtungs-Büchlein. Dülmen. — M. Perzager (servit), „September, Monat der Schmerzensmutter“. Innsbruck. — J. Leitner, „Die schmerzhaftige Mutter Gottes“. Passau. — Sasse, „Die Schmerzen Mariä in Betrachtungen und Gebeten“. Aachen. — P. Willam, „Die schmerzhaftige Mutter“. Betrachtungen über die sieben Schmerzen. Einsiedeln, Benziger. — Joseph Füssli, „Maria, die schmerzreiche Mutter, unser Vorbild im Leben“. Augsburg, 1864. — P. Frederick William Faber, „Der Fuss des Kreuzes oder die Schmerzen Mariens“. Deutsch bearbeitet von Karl B. Reiching. Regensburg, 1890. 4. nat. — P. Moser (servit), „Dienst der Schmerzens-Mutter“. Regel- und Andachtsbuch der Brüder und Schwestern des dritten Ordens der Serviten und der schmerzhaften Erzbruderschaft. Innsbruck, 1885. — Dr. Nikolaus Gühr, „Die Sequenzen des römischen Messbuches, dogmatisch und ascetisch erklärt. Nebst einer Abhandlung über die Schmerzen Mariä“. Freiburg im Breisgau, 1887. Str. 1—130. — P. Mislei S. I., „Die Mutter Gottes“. Geschildert von den hl. Vätern und Lehrern der Kirche. Wien, 1866. Str. 242—262. — Reinhold Albers, „Blüthenkränze auf die Festtage Gottes und seiner Heiligen“. Paderborn, 1894. V. Band. Die niedern Marienfeste. (Das Fest Mariä Mitleiden. Str. 40 do 196). — Franc Ser. Bezjak, „Marija, žalostna mati“. V Mariboru, 1887. Šesti natisek.

sopraznik žalostnega petka in so izjavili: «Včas svet in brezmadežni Devici in Materi božji, katere neprenehoma prosi in kliče za nas uboge grešnike k svojemu križanemu Sinu, kakor tudi v slavo njeni bridkosti in bolečini, katero je čutila, ko se je naš odrešenik Jezus Kristus z razpetimi rokami na altarju sv. križa daroval v naše vzveličanje in je svojo blaženo mater izročil ljubljenu učenču Janezu, in posebno zavoljo brezbožnosti husitov, kateri so z zlobno predrznostjo sežigali in uničevali, in še sežigajo in uničujejo podobe, posvečene Križanemu in častiljivi Devici, naročamo, da se praznik bridkosti in bolečin preblazene device Marije obhaja odslej vsako leto petek po nedelji Judica (t. j. po tihi nedelji)«. Ta tolažbe polni Marijini svetek, ki se je razširil po mnogih krščanskih deželah, je papež Benedikt XIII. dne 22. avgusta 1727 zapovedal za vso cerkev in ga je odločil za petek v tistem tednu. Dasiravno ni zapovedan praznik, je vendar vernikom jako drag in ljub.

Ker se je pobožnost do žalostne Matere božje vernikom čedalje bolj prikupila, je sv. cerkev Materi bolečin posvetila cel mesec, jesenski mesec september, kateri sicer ni tako prijeten kakor majnik, pa je vendar poln radosti za mlade in stare, ker deli prijetnega sadja; tako naj tudi pobožnost do Matere bolečin obrodi v duši zlatih sadov milostij. Papež Pij IX., pobožnega spomina, so vsaki dan meseca septembra obdarili z odpustkom 300 dnij za vse, ki skesano in goreče opravljajo to mesečno pobožnost. Papež Leon XIII. so dne 27. januarja 1888 podelili popoln odpustek enkrat v mesecu septembru na poljuben dan vsem vernikom, kateri pobožno premišlujejo žalosti presvete Matere, se izpovedo, prejmejo sv. obhajilo in molijo po namenu sv. očeta. Glavni milostni dan tega meseca pa je tretja nedelja, pravi praznik žalostne Matere, za katerega so sv. oče papež Leon XIII. z odlokom kongregacije za odpustke dne 27. januarja 1888 pod navadnimi pogoji podelili popoln odpustek za vse vernike, kolikorkrat cerkev, v kateri je postavno ustanovljena bratovščina sedem žalostij Marijinih, ali

pa svojo domačo farno cerkev obiščejo in molijo po namenu sv. cerkve. Ta odpustek se more obrniti tudi v prid vernim dušam.

Z izredno naglim razširjanjem servitskega reda je tudi bratovščini sedem žalostij dohajalo povsodi jako obilno število udov, zlasti iz najvišjih stanov. Cesar Rudolf I. habsburški s cesarico vred, cesar Karol IV. s svojo soprogo Ano, in pozneje jako mnogo udov habsburške vladarske rodovine, kralji portugalski, kastilski, aragonski in navarski, poljski in neštnevilne knežje osebe, so hoteli obleči škapulir sedem žalostij Marijinih. Sveti Ludovik IX., kralj francoski, je bil tudi ud te poznej od mnogih papežev, n. pr. od Pavla V., od Urbana VIII., od Klementa XII. in od Leona XIII. z mnogimi milostmi in odpustki odlikovane bratovščine.¹ Tudi v naši lavantinski škofiji je bila z bogatimi odpustki obdarovana bratovščina sedem žalostij ustanovljena v mnogih župnijah, kakor n. pr. pri sv. Miklavžu poleg Ljutomera, v Konjicah že v trinajstem stoletju, v Rušah, v podružnici sv. Mihaela pri Razvanju in posebno v Celju, kjer je bila po spričevanju starih matic upeljana pred 16. stoletjem. Papež Klement VIII. jo je v svojem apostolskem pismu z dne 10. novembra 1597 odlikoval z velikimi odpustki. Po nezgodi časa se je pa skoro popolnoma pozabila ta prelepa cerkvena dika starodavne Celeje, dokler ni bila slavna bratovščina dne 12. januarja 1856 od kn.-šk. lavantinskega ordinarijata vnovič potrjena in zopet uvedena. Lepa, v gotskem slogu zidana kapela sedem žalostij Marijinih v mestni farni cerkvi sv. Danijela v Celju je bila in je še družbina kapela.² Naj se ta hvalevredna bratovščina povzdigne k novemu cvetu in naj se širi družba milosti polne žalostne matere Marije. Kakor angel miru tolaži vsakega družbenika na smrtni postelji misel: Jaz sem ud krščanske bratovščine, katera bo za me oskrbela ter opravila da-

ritev sv. maše in se me bo vedno spominjala v molitvi. Kako pa je bila lepa, ganljiva in tolažbe polna pobožnost do Matere bolečin našim verno pobožnim prednikom pri srcu, o tem pričajo mnogoštevilna svetišča, kakor cerkve, kapele, altarji, katere so stavili žalostni Materi božji na čast. Omenjam tu le prijazno cerkev sv. Marije sedem žalostij v Vojniku, v Slovenski Bistrici, na Sveti Gori pri Podsredi, pri sv. Juriju ob južni železnici, v Jeruzalemu poleg Ormoža, v Središču in na gori Kalvariji poleg Lembaha.

Spominjajoč se tega vabljivega vzgleda svojih pobožnih prednikov in slušajoč živi opomin boga-boječega Tobije: Moj sin... spoštuj svojo mater vse dni njenega življenja; ker spominjati se moraš, kakošne in kolike nevarnosti je prestala zavaljo tebe (Tob. 4, 2—4), in spolnjujoč modri nasvet Pridigarja: Ne pozabi bolečin svoje matere (Prid. 7, 29), hočemo sedaj, ljubljene škofljani, skupno premišljevali strašne bridkosti in bolečine preblazene device in matere božje Marije, da v tem posvečenem času pokore in poboljšanja obžalujemo svoje grehe, ki so pravi vzrok trpljenja Jezusovega in sotrpjenja Marijinega, in da se jih odkritosrčno izpovemo postavljenemu spovedniku, da na novo vnamemo svojo otroško ljubezen do Matere bolečin in da se v teh »žalostnih in revnih časih« vtrdimo in okrepimo k stanovitnosti v dobrem in k vztrajnosti v bridkostih in zopernostih življenja. S češčenjem in proslavljanjem Matere bolečin hočemo ob enem pokazati svojo ljubezen in udanost njenemu božjemu Sinu Jezusu Kristusu; saj se ob sklepu sedanjega in ob začetku prihodnjega veka povsodi snuje udanostna svečanost na čast božjemu Odrešeniku človeškega rodu. Stopimo torej pod križ k Mariji in premišljujmo postaje trpljenja, ki jih je prehodila na križevem potu, katerega je s tem začela in posvetila za vse prihodnje čase!

¹ Franz Beringer, die Ablässe, ihr Wesen und Gebrauch. Paderborn, 1893. Str. 656—661.

² Urban Dietrich, Stadtpfarrkaplan und Bruderschaftsleiter: Neue Satzungen der uralten Bruderschaft Maria 7 Schmerzen zu Cilli. Cilli, 1856. Str. 15.

Stabat mater dolorosa
Injta cruce lacrimosa!
Mati je pod križem stala,
Jokala in žalovala!

V Gospodu ljubljani škofljani!

Remišljajmo torej posebne okolnosti, ktere so Marijino trpljenje in žalost ne le povzročile, temveč tudi pomnožile in povečale.

1. Prva okoliščina, katera je povišala in poglobočila bolečino Jezusove Matere, je bila njeno božje materstvo. Temeljna resnica bogoslovja sv. Avgušтина in vseh svetih cerkvenih očetov je, da je bolečina sotrpjenja in sočutja prav zato, ker ne pozna drugega nagiba kakor trpljenje ljubljene osebe, tem občutnejša, čim srčnejša je ljubezen.¹ Stopinja in velikost bolečine se ravna po stopinji in po velikosti ljubezni. In sedaj vas, predragi, vprašam, ali je bila katera ljubezen čistejša, srčnejša, svetejša, kakor ljubezen, s katero je deviška mati Marija ljubila svojega božjega Sina Jezusa Kristusa? Kakor se more ljubiti le otrok, kateremu se v lepoti in milobi, v modrosti in dobroti ne da primerjati nič zemeljskega, da celo nič nebeškega, tako je Marija ljubila svojega Jezusa z najiskrenejšo materino ljubeznijo, katera se da le misliti.

Kaj pa je močnejše od materine ljubezni? Sam Bog ne ve svojega neskončnega usmiljenja do Izraela označiti bolje, kakor da je primerja ljubezni materini: Ali more mati pozabiti svoje dete, da bi se ne usmilila sinu svojega telesa? (Iz. 49, 15). Po tej neizmerni materini ljubezni torej mora se meriti velikost bolečine, katero je Marija čutila in trpela ob trpljenju in smrti svojega ljubljenega otroka. Poleg tega je bila Marija svojemu Sinu oče in mati, tako da ga je ljubila ob enem z očetovo in materino ljubeznijo. Res, žalovale in jokale so milosrčne matere jeruzalemske, ko so s svojimi otročiči v naročju sledile za ljubim Vzveličarjem po križevem potu; pa te jeruzalemske meščanke so imele izgubiti le Jezusa, kateri je bil blagoslovljal in poljuboval njihove otroke, in ki jih je sedaj tolažil z ljubeznivimi besedami:

¹ *Tantum necesse est, urat dolor, quantum haeserat amor. (De civit. Dei pri Jakobu Coret S. I., Fastenpredigten über das bittere Leiden und Sterben Jesu Christi. Regensburg, 1887. Str. 314).*

Hčere jeruzalemske, ne jokajte! (Luk. 23, 28). Marija pa je imela izgubiti svojega edino-rojenega Sina in ne samó le dobrotnika in tolažnika. Res, da so jokali in žalovali apostoli, kakor sveti Peter, toda imeli so le srce učenca, prijatelja in tovariša; niso pa imeli srca matere in sicer matere, napolnjene od najudanejšje ljubezni, kakoršna je bila Marija. Moral bi imeti srce angela serafa, da bi mogel čutiti, in moral bi govoriti jezik angela keruba, da bi mogel povedati, kako srčno je bila udana Marija svojemu Sinu.

Kaj je materino srce Marijino trpelo in prestalo pri trpljenju Jezusovem, mogli bi čutiti in nam povedati še najbolje vi, krščanski stariši. Kako vendar žalujete in tarnate, kakošna žalost mori vašega duha, ako leži vaš otrok bolan na smrtni postelji, morda edini otrok, ki je vaša radost in vaše veselje, edino upanje vaše bodočnosti, luč vaših očíj, palica in podpora vaši starosti! In ta vaš ljubljenec bi ne imel umreti mirne, temveč najsramotnejše smrti; bi mar ne onemogli pod neizmerno težo bridkosti in žalosti, predno ljubljeni otrok izdihne svojo dušo? Vsak vzdihljej umirajočega otroka bi najgloblje ranil vaše srce. Udarci kladiva, kateri bi zabili in zaprli mrtvaško rakev vašega otroka, bili bi za vas kakor žreblji, katere vam zabijajo v srce.

O Demostenu, najmogočnejšem govorniku atenskem, poroča Plutarh, da je prelival solze ob smrti svojega edinega sina; zato so mu njegovi prijatelji očitali slabost. Kako je mogoče, da se mož krepkega duha tako zelo uda žalosti, vprašali so ga stojiki? Odgovoril jim je: Ljubezen očetova nima postave! Svojim prijateljem pa je klical: Prijatelji, vi ne veste, kaj je očetova ljubezen! In Marija, mati bolečin, more reči: O ljubi moji, vi ne veste, kaj je materina ljubezen! Marija je videla, kako so njenega edinega otroka sovražili in preganjali, kako so ga obrekovali, izdali in prodali, ga zvezali, bičali, s trnjem venčali in naposled križali. Slišala je udarce kladiva, kateri so njegovo sveto telo s topimi žreblji pribijali na les sramote, in je šla za pogrebom svo-

jega silovito umorjenega Sina z višine gore Golgote tje do groba. Kdo bi mogel umeti in povedati, kako strašna bolečina je pri tem prešinjala, mučila in stiskala njeno materino srce!

2. Nadalje je trpljenje Marijino poviševalo božje sinovstvo trpečega Jezusa.

Ljubezen Marijina do Jezusa ni bila le naravna in pridobljena ljubezen matere do otroka, temveč deviška Mati je ljubila svojega Sina z nadnaravno ljubeznijo, kakor ga je bila na čudežen način spočela od svetega Duha, kateri je bistvena ljubezen in kateri je svojo neomadežano nevesto obogatil z vsemi zakladi milosti in z vsemi darovi božje ljubezni. Marija je ljubila Jezusa s ponižno molečim spoštovanjem kot Sina Najvišjega, kot svojega stvarnika in odrešenika, kot svojega Boga, kot svoje vse. In njen božji Sin je ni ljubil, kakor ljubi umrljiv človeški otrok, ki želi zvesto povrniti materino ljubeznivost, temveč Jezus je ljubil Marijo z neskončno srčnejšo, ker božjo ljubeznijo in hvaležnostjo.

Da, kdo bi premogel spodobno opisati sladko in srčno vez ljubezni, katera je vezala tako mater s takim sinom! Mi ubogi človeški otroci ne premoremo tega. Sklepati sicer moremo, da se po obširnosti, po visokosti in globočini ljubezni ravna tudi mera bolečine, toda bolečine same ne moremo popisati, ona je nepopisna; ne moremo je izreči, ona je neizrečna; ne moremo je imenovati, ona je brezimna. Le knjiga knjig, od svetega Duha navdihnjeno sveto Pismo, približno označi velikost te bolečine, ko stavi vprašanje: Komu te bodem primeril.. jeruzalemska hči? Komu te bodem priznačil in te potolažil, devica?... Velika namreč, kakor morje, je tvoja žalost, kdo te bode ozdravil? (Jer. žal. 2, 13). Globočina, širina in solnata bridkost morja so potakem le slaba podoba globočine, širine in bridkosti bolečine, katero je trpela in čutila Marija zavaljo svojega božjega Sina. Kakor se reke in potoki izlivajo v morje in je napolnjujejo, enako so se tuge in bolečine Jezusove izlivale v srce Marijino in so je napolnile skozi in skozi.

3. Mera Marijinih bolečin se je nadalje ravnala po brezmernosti bolečin in muk njenega božjega Sina.

Trpljenje Jezusa Kristusa je bilo za Marijo tem bridkejše, čim strašnejše so bile muke, katere je moral Jezus prenašati. Velikost bolečine izvira iz velikosti njenega sočutja in sotrpjenja z neznanimi grozovitostmi, pod katerimi je bilo Jagnje božje darovano na altarju sv. križa.

Predragi, pomislite pred vsem, kdo so bili preganjalci, tožniki in mučitelji božjega Sina Marijinega. Bili so rojaki izvoljenega, s tolikimi milostmi obdarovanega izraelskega ljudstva. In kake krivice so prizadjali svojemu dolgo in srčno zaželenemu Mesiji? Ganljiva očitanja Jezusova nasproti Judovskemu ljudstvu, katera poje sveta cerkev na veliki petek med počesčevanjem svetega križa, nam to nekoliko pojasnijo. Kristus je izraelsko ljudstvo ljubeznivo gojil in vodil, ono pa je pripravilo križ svojemu rešitelju. Kristus je ljudstvo krasno oblačil, ono pa ga je v svoji zasljepljenosti oplenilo njegovih oblačil. Zavaljo izvoljenega ljudstva je udaril Egiptet in nja prvorojence, ono pa ga je krvavo bičalo. Dal mu je kraljevo žezlo, on pa je dobil od njega sramotilni trst. Ozalšal ga je s krasno krono, ono pa mu je trnjevo krono pritislilo na glavo. On je zasadil izraelsko ljudstvo kot svoj najlepši vinograd in ga je napajal z vodo iz skalnega studenca, ono pa ga je napajalo s kisom. On je Izraelce živil z mano in z mozgom pšenice, oni pa so mu dali žolča v jed. On jih je rešil trinoga faraona, oni pa so ga izdali velikim duhovnikom. On je šel pred njimi v žarnem oblaku, oni pa so ga peljali pred sodni stol Pilatov. On je odprl pred njimi morje, oni pa so odprli s sulico njegovo stran. On jih je povišal z veliko mogočnostjo, oni pa so ga povzdignili na sramotni križ.

Roke, katere so blagoslovljale ljudstvo, so bile predrte z žreblji, in noge, katere so se ožulile s hojo za zgrešenimi in zgubljenimi ovčicami, so bile prebodene z železom. Mili obraz, katerega želijo angeli gledati, je bil pokrit s pljunki, s krvijo in prahom. Oko, katero je nekdanj Caheja

na figovem drevesu in Petra stoječega pri žrjavici poiskalo in milo pogledalo, katero je za Lazarjem in nad Jeruzalemom milo jokalo, je bilo polno zasedene krvi. Božja glava je bila venčana z ostrim trnjem, katero ji je sekalo globoke rane, da je iz njih tekla kri po razbičanem in raztepenem telesu. Telo pa je viselo na križu v strašnih bolečinah, in si ni moglo zlajšati svoje mučne lege. Najmanjše gibanje je bolečine le še pomnožilo. In tem neznanskim mukam primerno je bilo sočutno trpljenje Marijino.

Preljubi, da molčim o vseh drugih strahotah trpljenja Jezusovega in jih prepuščam vašemu tihemu premišljevanju, omenjam le še grozo, katera je morala prešiniti božjo Mater, ko je videla sveto, z božjo osebo Jezusa Kristusa osebno zedinjeno krv svojega Sina na kamenju, na križu, na obleki razbojnikov, ne da bi jim koristila. Da, videla je, kako so to sveto krv teptali in pomešali z zemljo in s prahom; bila je kri od njene krvi, bila je cena odrešenja sveta. Kaj ne, kako varno ravna duhovnik pri altarju, da ne razlije dragocene, presvete krvi, koliko spoštovanje ji zkazuje v kelihu! In takrat je tekla s križa na tla, in ni bilo nikogar, ki bi jo bil zajel, skrbno shranil in molil. Kakošna groza se je pač morala zaradi tega polastiti Marije!

Tako je torej grozovitost in sramota, katero je Jezus trpel, poviševala bolečino njegove ljubljene in ljubeče Matere. Po pravici pripazuje pobožen učenik: «Ko so žreblji prebadali roke njene Sina, je smrtna bridkost prebadala njeno srce. Ko so bili prebodeni posamezni udje, je bila še bolj ranjena v svoji duši. Ko so iz ran tekale kaplje krvi, tekale so iz njenih očij bridke in krvave solze».

4. Bolečino Marijino je povečevalo tudi dolgo trajanje trpljenja.

Trpljenje namreč najsvetejši devici in materi Mariji ni došlo nenadno in nepričakovano. Od svetega Duha razsvetljena kraljica mučencev je gotovo poznala prerokbe o mukah in o poniževanjih Mesijinih. Poznala je načrt trpljenja Jezusovega, glasoviti psalm 21., prerokbo Izaijino o

možu bolečin (Iz. 53, 2—7), prerokbo preroka Zaharije o izdaji in prodaji za trideset srebrnikov (Zah. 11, 12. 13), in ono velikega preroka Danijela o umoru ljubljene Mesije. (Dan. 9, 26). Vrh tega ji je pričal Simeon v tempelju, da je njen Sin postavljen v padež mnogim in v znamenje, kateremu se bode oporekalo, in da bode meč žalosti presunil njeno dušo. (Luk. 2, 34). Kakor poroča sv. evangelist Lukež dvakrat, je Marija ohranila in premišljevala v svojem srcu vse, kar je slišala o svojem Detetu, in je ohranila v svojem srcu vse besede, katere ji je govoril Jezus. (Luk. 2, 19; 2, 51). Od njega pa je gotovo izvedela skrivnost njegovega trpljenja, ker je gostokrat govoril o svojem trpljenju. Poznala je torej vse trpljenje svojega Sina tako živo, tako jasno in obsežno, kakor ga ni poznal še nikdar nobeden svetnik. In tako je bilo njeno lastno trpljenje dolgotrajno ter je postajalo čim dalje tem hujše. Čim več nasprotja in preganjanja je Jezus prestal od strani svojih sovražnikov, tem globlje je Simeonov meč segal in rezal v njeno čisto, rahločutno srce. Kakor kralj David, njen praded, mogla je vzdihovati in moliti tudi Marija: Usmili se me, o Gospod, ker sem stiskana: pobito je od bridkosti moje oko, moja duša in moje telo. V žalosti zginja moje življenje in moja leta v vzdihovanju. (Ps. 30, 10. 11).

Toda, ljubljene v Gospodu, pogledjmo si sedaj Jezusovo trpljenje samo; kako strašni so bili vendar dnevi velikega tedna, zlasti veliki petek, najbridkejši dan, ki ga je kedaj doživela kaka mati! Kdo opiše strašno bolečino, katera je prešinjala in pretresala dušo Marijino, ko se je njen Sin poslovil od nje, da nastopi zadnjo pot? Krščanska mati, ako odhaja tvoj otrok na tuje, in jemlješ slovo od njega, kako ti je tedaj pri srcu? Ali celo, tvoj sin gre v vojsko. Ti še moreš vsaj upati, da se povrne. Marija pa je vedela, da gre njen Sin v gotovo smrt, in sicer v najsramotnejšo in najmučnejšo smrt križa. Ko je imel očak Jakob svojega najmlajšega sina Benjamina poslati z brati v Egipt, reče žalosten drugim sinovom:

Moj sin ne bo hodil dol z vami . . ko bi mu se pripetila kaka nesreča v deželi, v katero potujete, bispravili moje sive lasi od žalosti pod zemljo. (Gen. 42, 38). Ko je mladi Tobija odšel v Ragez, da iztirja star dolg pri Gabelu, jela je njegova mati jokati in je rekla svojemu možu: Najine starosti palico si vzel in poslal od naju. O da bi nikoli ne bilo teh denarjev, zavoljo katerih si ga odposlal. Saj sva bila zadovoljna pri svojem uboštvu, in sva imela za bogastvo to, da sva videla svojega sina. (Tob. 5, 23—25). Ko sta se morala po ukazu kralja Savla ločiti prijatelja David in Jonatan, sta se poljubila in sta jokala obadva, David pa najhuje. (I. Kralj. 20, 41). Ko se je sv. apostol Pavel poslovil od starešin efeške cerkve, so vsi močno jokali in so objemali Pavla in ga poljubovali; in so bili najhuje užaljeni zavoljo besede, ki jo je bil rekel, da ne bodo več videli njegovega obličja. (Djan. ap. 20, 37. 38).

Toda, kaj je ljubezen očaka Jakoba do Benjamina in ljubezen matere Ane do Tobije, kaj je prijateljstvo Jonatanovo do Davida, pa kaj udanost Efežanov do sv. Pavla, če se primerja s sveto ljubeznijo med Jezusom in Marijo? Kako bridko je torej moralo biti njuno slovo v Betaniji! Kako mučna je bila za Marijo ona tiha, samotna žalost! Te strašne ure niso-li bile, kakor večnosti? Vsled srčne medsebojne zveze, katera je med svetimi osebami, je Marija, dasiravno oddaljena po telesu, vendar v duhu gledala, čutila in trpela vse krivice, katere je moral njen ljubljeni Sin prenašati od trenutka, ko je bil ujet, pa do časa, ko je nastopil zadnjo pot na višino gore Golgote. In ko se je pokazala na križevem potu, da išče tistega, katerega je ljubila njena duša, v kako groznem stanu je našla svojega Sina na potu trpljenja proti morišču sredi kričeče druhali. O kako dolg je bil ta križev pot na Kalvarijo! Potem pa neznanska muka Sinu na križu in Matere pod križem! One tri ure na Kalvariji, ko je božji trpin visel na križu, niso-li trajale brez

konca za materino srce častitljive mučenice? O neskončna bolečina in bridkost, ko vidi Sina trpeti in mu ne more prikrajšati trpljenja!

Po vsej pravici obrača sveta cerkev na Marijo, mater bolečin, pretresljivo žalostinko, katero je nekdanj veliki prerok Jeremija, sedeč na razvalinah svojega ljubljenega Jeruzalema in spominjajoč se groznega razdjanja svetega mesta, jokaje popeval, da se je razlegalo po puščavi: O vi vsi, ki greste mimo po potu, premislite in glejte, ali je kaka bolečina, kakor je bolečina moja. (Žal. Jer. 1, 12).

5. Bolečine Marijine so se nadalje množile po zapuščenosti, v kateri je moral Jezus prenašati najstrašnejše muke. Občutje zapuščenosti je moralo sila grozno uplivati na ljubega Vzveličarja. Marija pa je svojemu božjemu Sinu podobna v vsem, podobna v brezgrešnosti, podobna v prenašanju bolečin in trpljenja, podobna pa tudi v občutju zapuščenosti.

Udarili so dobrega pastirja, in razkropila se je plaha čreda. Jezusa vjamejo, bičajo, s trnjem venčajo, obsodijo ga v smrt, mu naložijo težki križ in ga nanj pribijejo, pa njegovih prijateljev in nekdanjih spremljevalcev ni videti nikjer, da bi tolažili njega in njegovo globoko užaljeno Mater, da bi delili z njima mučne bolečine. Kje je goreči Peter, kateri je malo poprej slovesno izjavil, da je pripravljen, s svojim gospodom in učnikom iti v ječo in tudi v smrt? Pobegnil je in na kakem skrivnem kraju objokuje trojno zatajitev svojega božjega učenika. Kje sta Zebedejeva sina, ki sta na vprašanje gospodovo, ali moreta piti kelih trpljenja, odgovorila tako zaupno: Possumus, moreva? Bežala sta, in le Janez si je poznej premislil ter je stopil tje pod križ. Kje je oni apostol, ki je tačas, ko so učenci iz strahu pred hudobnimi naklepi Judov hoteli braniti Jezusu, da se ne vrne iz Galileje v Betanijo, obudit svojega prijatelja Lazarja, kje je odločni apostol, pravim, ki je tačas vskliknil v svoji gorečnosti in v svoji ljubezni do Jezusa: Pojdimo tudi mi, da umerjemo z njim? (Jan. 11, 16). Sedaj ni šel s svojim mojstrom na Golgoto, temveč hodil

je stranska pota in je izgubil skoro še vero. Da, oni, kateri so imeli biti stebri sv. cerkve, so omahovali in so padli, le Marija, katera ni bila na gori Tabor, je šla za zapuščenim Vzveličarjem na Golgoto in je stala pod križem v najbridkejši bolečini, pa tudi v neomahljivi veri. Stabat mater iuxta crucem. (Jan. 19, 25).

Toda ni zadosti, da trpečega Vzveličarja zapustijo njegovi najboljši prijatelji in najzvestejši učenci; celo njegov nebeški Oče ga prepusti tako zelo strašno bridkemu občutju osamelosti in obupnosti, da je v bridkosti in stiski svojega srca klical z močnim glasom: Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil? (Mat. 27, 46). Ta glasni klic bolesti je bil tako pretresljiv, da ga je sveti poročevalec zapisal tudi v takrat navadnem jeziku, v katerem ga je Gospod izustil: Eli, Eli, lamma sabachthani. (Mat. 27, 46; Mark. 15, 34). Pekočo notranjo bolečino je morala pač Marija čutiti pri tem mozeg in kosti prešinjajočem klicu, ne da bi mogla sebi ali svojemu ljubemu Sinu le nekoliko olajšati brezmerno trpljenje! Sedaj namreč more vsaka žalostna in stiskana duša v hudi bolečini obračati svoje oči na križanega Vzveličarja, od koder ji dohaja neskončno sladka tolažba in moč v trpljenju. Toda prav ta okolnost, katera povzdiguje užaljene duše v trpljenju, je Mariji povzročila novo bolečino, jo je silno obtežila in globoko potrla. Kajti ravno za njega, ki je visel na križu, se je tako neskončno žalostila, in sočutje, katero ji je skazoval Sin, je moglo zopet njeno sočutno in nežno srce le stiskati, ne pa ga krepčati.

Komu potok solz ne lije,
Videti bridkost Marije,
Grozno kot morja grenkost!
Kdo sočutno ne žaluje,
Če to Mater premišljuje
In trpljenja velikost!

6. Bolečino božje device in matere Marije, že tako grenko kakor morje, je še pomnožila nedolžnost njenega božjega Sina. Neizmerno globoko prešine namreč bolečina srce, ako se preganja obrekovana in nespoznana nedolžnost, ako

mora biti sovražnikom v zaničevanje in v posmeh, in ako naposled celo podleže.

Ali ni res, ljubi moji, ako sicer otrok umerje ali trpi posilno smrt, moremo še vedno najti nagibov tolažbe za stariše. Sin, ki ga izgubijo, je imel lahko svoje slabosti; je bil morda nepokoren in nezvest; jim je morda grenil življenje s svojim slabim obnašanjem; je bil morda brez čednosti in brez pravega zasluženja in je zato prej postal smrt le v kazen za svoje hudobno in pohujšljivo življenje. Nad vse hudo pa bi bolelo stariše, žalovali in vzdihovali bi brez konca, ko bi imel ta sin vse naravne in nadnaravne vrline v najvišji meri, ko bi bil popoln človek, ko bi bil uzor dobrega, pridnega, čednostnega otroka, tako da bi bila njegova smrt smrt nedolžnega, pravičnega, da bi bila smrt svetnika. Kaj pa še le, ko bi moral ta celo nedolžni sin, sramotno obrekovan in izdan, med sramotenjem in posmehom izdihniti svojo čisto, nedolžno dušo?

Vse to in še drugo se je izpolnilo nad Jezusom, Sinom Marijinim. Ne le, da krvavi po krivici in nedolžen na križu, ga v njegovem strašnem trpljenju še zasramujejo. In Marija, njegova najsvetejša mati, je morala ž njim poslušati zasramovanja, ne da bi jih mogla zabraniti ali zavrniti. Kako globoko je morala ta peklenska zlobnost raniti najčistejše in najrahločutnejše srce Marijino! Ti pa, ki so mimo hodili — storili so to nalašč, praetereuntes — so ga preklinjali in so zmajevali s svojimi glavami in so rekli: Aha, ki tempelj božji podiraš in v treh dneh zopet sezidaš, pomagaj sam sebi; ako si sin božji, stopi s križa. Ravno tako so ga zasramovali veliki duhovniki s pismarji in starešini vred in so rekli: Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati. Ako je kralj izraelski, naj stopi sedaj s križa in mi verujemo vanj. Zaupal je v Boga: naj ga sedaj reši, ako ga ima rad; saj je rekel: Sin božji sem. (Mat. 27, 39—43). Zasramovali so ga tudi vojaki, kateri so pristopili in so mu ponujali kisa in

so rekli: Ako si kralj judovski, pomagaj si!... Da celo eden razbojnikov, katera sta visela, ga je preklinjal, rekoč: Ako si Kristus, pomagaj sam sebi in nama! (Luk. 23, 36. 37. 39).

Tako torej ljubemu Jezusu tudi ob smrtni uri niso dali pokoja, ki se privoščil celo največjemu hudodelniku, kadar umira. In ako so navzoči otroci z rokami kazali na Križanega in so popraševali svoje očete in matere, kdo je vendar ta, ki visi med dvema razbojnikoma, se jim je kajpada odgovorilo: ta je največi hudobnež. O kako je moralo to prebadati materino srce Marijino! Kako je bila ljubezniva Mati tako težko, tako neusmiljeno izkušana! V Nazaretu ji je naznanil angel, da bo Gospod Bog njenemu Sinu dal sedež njegovega očeta Davida in da bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj (Luk. 1, 32), in sedaj vidi tega svojega Sina, poteptanega kakor črva, zasramovanega od sovražnikov, povišanega na križu in zasmehovanega, zapuščenega od nebes in zemlje. Ali ni moral ta pogled na nedolžno umorjenega Sina kakor ostro brušen meč prebosti preblago srce Marijino?

7. Ljubljeni v Gospodu! Še eno ostrost meča bolečin v ranjenem srcu Marijinem hočemo premišljovati, da se še bolje pogreznemo v morje njenih bolečin: ta pa je njena neposredna pričujočnost pri mučeniški smrti srčno ljubljenega Sina.

Vesetje in žalost dela na nas tem večji vtisek, čim bliže našim počutkom je predmet veselja in žalosti. Dokler namreč naša duša prebiva v umrljivem telesu, je odvisna od vunanjih udov, kateri so ji orodje. Po njih se vzbujajo in oživljajo v duši razna stanja in čustva. Zato prihaja veselje tem živahnejše in žalost tem bridkejša, čim boljše se predmet veselja ali žalosti približa vnanjim čutom. Med temi čuti pa je zlasti oko, katero duši lahko in popolno privaja vtiske sedanjega stanja; zato so tudi med vsemi vtiski, katere prejema naša duša po vunanjih čutih, najživahnejši in najmočnejši oni, katere povzročuje pogled.

Ko je Hagara videla svojega sina Izmaela v puščavi žeje umirati, je posadila otroka pod eno izmed dreves in je šla proč, ter je sedla njemu nasproti od daleč in je na glas jokala, rekoč: Ne morem gledati otroka umirati. (I. Mojz. 21, 16). Ko so očaku Jakobu pokazali krvavo suknjo njegovega ljubljenega sina Jožefa, je pretrgal svoja oblačila in se je oblekel v žimovnik in je obžaloval svojega sina... pa se ni dal utolažiti, temveč je dejal: Žalosten pojdem k svojemu sinu pod zemljo. (I. Mojz. 37, 33—35). Bralcem svetega Pisma se studi babilonski kralj Nabuhodonozor, ki je ukazal sinove izraelskega kralja Sedecije pomoriti v pričo nesrečnega vladarja; kajti tako je moral oče večkrat okusiti smrt, predno je sam umrl. (IV. Kralj. 25, 7). Sv. Avgustin trdi brez pomislika, da je mati Makabejcev pred svojo smrtjo sedemkrat trpela mučeniško smrt, ker je gledala grozne smrtne muke svojih sedem sinov. Dante Alighieri pripoveduje v svojem pesniškem delu »Divina Commedia«, da je bil grof Ugolino s štirimi otroki vržen v ječo. Sinovi so umrli glada, njih oče pa je večkrat umrl glada.¹ Ko sem leta 1878 v Sarajevu prosil blagega in pobožnega duhovnika, da naj obišče z menoj težko ranjene vojake v vojaški bolnišnici, mi odvrne, češ, da je tako rahločuten, da ga obhaja silna groza, ako vidi rane.

Zares, nahajajo se nežnočutne duše, ki ne morejo gledati človeka umirati; one morajo oditi. Nahajajo se matere, katere ne morejo poslušati sopenja svojega umirajočega otroka, ne morejo gledati, ko umrlega otroka devajo v rakev ali ga pokopavajo, ne da bi tudi jih ne obhajale smrtne težave. Ko so slavnega angleškega državnega kancelarja Tomaža Mora, kateri je bil zarad svojega katoliškega veroizpovedanja v smrt obsojen, peljali na morišče, se je njegova hči Margareta iztrgala svojim prijateljicam iz rok in je v prisilni srčni žalosti hitela po cestah in ulicah Londonskega mesta in je došla še pravočasno na

¹ Karl Streckfuss, Dante Alighieri's Göttliche Komödie. Leipzig. Hölle. 33, 37—75. Str. 188—190.

morišče, kjer se je oklenila svojega ljubljene- ga očeta in je klicaje: oče, moj oče, omedlela.

Marija pa je, ljubljeni v Gospodu, stala pod križem in je videla svojega ljubljene- ga Sina trpeti vse, karkoli si je mogla izmisliti grozovitost člo- veška v zvezi s peklenko zlobnostjo. Ali ni mo- ralo presegati vse človeško čutenje in vse člo- veško spoznanje, kar je Marija sočutila in trpela v srcu nad neznanim trpljenjem svojega bož- jega Sina? Žalosti bi bila umrla, ko bi je ne bila krepčala trdna vera in ko bi je ne bilo osrčevalo sladko upanje bližnjega ustajenja. Saj trdi sv. Anzelm: Marijine bolečine so bile tolike, da bi bile zadostovale, jo vsak trenotek umoriti, ko bi je Bog ne bil po posebnem čudežu ohranil pri življenju.¹

Sveta Mati, to le prosim,
Rane Kristusa naj nosim,
Vtisni v moje jih srce!

V Gospodu ljubljeni škofljani!

Lz rečenega si morete vsaj v glavnih obrisih naslikati podobo žalostne Matere božje in morete spoznati, da se prečudežna Mati po pravici časti in kliče kot kraljica mučencev. Kar govori veliki prerok Izaija o Jeruzalemu, velja o Mariji: *Coronans coronabit te tribulatione. Krog in krog te bode venčal z bridkostjo.* (Iz. 22, 18). Ker se rudeča roža vsled svoje krvne barve imenuje roža mučencev, zato sv. cerkev pozdravlja žalostno Mater kot prvo rožo mučencev. *Ave princeps generosa martyr- que prima rosa. Zdrava bodi o kraljica, prva*

¹ Poleg že navedenih pripomočkov bodi še posebič omenjena knjiga: Simon Knoll, „*Leiden und Freuden der jungfräulichen Gottesmutter Maria*“. Donauwörth, 1877. (II. del, str. 133—250). — Nadalje: „*Drobtinice za novo leto 1857.*“ (Str. 3—86.) — J. Volčič: „*Življenje prebla- žene Device in Matere Marije*“. (II. del, str. 56—59, 112 in 143—147). — Janez Zupančič, „*Dušna pomoč*“. (I. II. del).

roža mučenica! (Osmi rezponzorij 3. nedeljo sep- tembra). V obhajilni molitvi sv. maše povečuje Marijo zarad njenega mučeništva: *Felices sensus beatae Mariae Virginis, qui sine morte meruerunt martyrii palmam sub cruce Domini.* Mučeništvo božje Matere sicer ni bilo krvavo, temveč nekr- vavo, notranje, duhovno; po nauku sv. cerkvenih očetov pa je presegalo vse muke pravih mu- čencev. Rečem še premalo, piše sv. Ildefonz, ako trdim: Marija je pri trpljenju svo- jega Sina trpela tako bridke bolečine, da jih ne dosežejo muke vseh mu- čencev skupaj. Sv. Bernard slavi kraljico mučencev kot mučenko na duši, in pristavlja, da je več kakor mučenka. Trpela je dvojno mučeništvo: po udeležbi trpljenja svojega Sina, kakor tudi po življenju vedne pokore in vednega zatajevanja.¹

Kaj čuda, da so strašne bolečine Marijine od nekdanj vzbujale globoko sočutje katoliških kristijanov in da so se častile z iskreno pobož- nostjo, kakor sem omenil že zgoraj v vvodu. Iz sočutja, iz spoštovanja in ljubezni do kraljice mučencev in mučenic so krščanski stavbarji sta- vili krasne cerkve in kapele in altarje. Krščanski pesniki so posvečevali svoje moči proslavljanju častitljive Matere bolečin. Eden izmed prvih pra- voslovcev mesta Bolonije, Jakopone da Todi († 1306), je zložil žalostni Materi na čast najlepšo pesen srednjega veka: *Stabat mater*, katero so skušali dostojno popevati Palestrina, Orlando de Lasso, Pergolese, Mozart, Haydn, Bach, Liszt, Witt, Antonin Dvořak in mnogi drugi mojstri glasbeniki.² Na tisoče pa jih to pesen moli s sveto cerkvijo, zlasti odkar so papež Inocencij XI. z apostolskim pismom dne 1. septembra 1681 podelili odpustek sto dni

¹ Serm. de duodecim stellis. 2. nokt. sv. oficija na obeh praznikih sedem žalostij Marijinih.

² Primeri sestavek: *Stabat mater*. Der Dichter, die Übersetzungen und Melodien desselben. Von Wilhelm Bäumker v knjigi: *Cäcilien-Kalender für das Jahr 1883*. Redigiert von F. X. Haberl. Str. 59—66. — *Lexicon der kirchlichen Tonkunst* vom P. Utto Kornmüller O. S. B. II. Aufl. I. Artikel: Sequenz. Str. 272.

vsem, ki pobožno molijo to žalostinko. Ta odpustek so papež Pij IX. potrdili s pismom dne 18. junija 1876. Tudi največi ljubavni pesnik 12. veka, Walter von der Vogelweide, je opeval z neposnemno nežnostjo Marijine bolečine.¹

Kakor pobožnovernim pesnikom, enako je bila podoba Matere bolečin predmet najkrasnejšim izdelkom in pravim umotvorom mnogih slikarjev in kiparjev. Dovršen kip žalostne Matere stoji na gori Kalvariji v Jeruzalemu.² Vrlo znana je slika žalostne Matere božje (Pietà) Michelangela v cerkvi sv. Petra v Rimu, Michelangela da Caravaggio v vatikanski pinakoteki v Rimu,³ slavnega Cimabue v cerkvi sv. Frančiška v Asisiju, Giotto v kapeli dell' Arena v Padovi, Fiesola v cerkvi sv. Marka v Florenciji, Perugina in Bartolomea v Florenciji.⁴ Glasoviti umetnik Viljem Achtermann je trpljenje blažene matere Marije nad vse ljubeznivo in ganljivo predstavil v kipu žalostne Matere

¹ V Goethe-jevem „Faust-u“ je pesen v 1. delu o žalostni Materi eden najlepših Goethejevih spevov. Ganljiva je žalostinka spokornice pred podobo žalostne Matere:

Oh usmili
V prebridki sili
Se žalostna me Mati ti!
Vsa v bolečini
V srca globini
Zreš svoj'ga sina vmirati.
Solze zdaj liješ,
K Očetu vpiješ,
Proseča Sinu pomoči.
.
Sramote, smrti me otmi!
Oh usmili
V prebridki sili
Se žalostna me Mati ti!

(Goethe's sämtliche Werke. Stuttgart und Tübingen. 1851. IX. Theil. Str. 141. 142).

² Erste allgemeine österr. Pilgerfahrt ins Heilige Land. Wien, 1898. Str. 110 in 111.

³ Die katholische Kirche unserer Zeit und ihre Diener in Wort und Bild. Herausgegeben von der Leo-Gesellschaft in Wien. 15. zvezek, str. 359.

⁴ Primeri: Heinrich Detzel, Christliche Iconographie. Freiburg im Breisgau, 1894. I. zvezek, str. 431 nasl. pod števil. 4. (Die sogenannten Pietà-Bilder).

v Monastiru. Na slayni sliki žalostne Matere od profesorja Trenkwalda drži Marija svojega božjega Sina v naročju. Večni Sin božji je prestal trpljenje, Mati pa trpi dalje v neizrečni bridkosti. Pred to podobo najdeš zaupanje v Boga, stanovitnost in sladko tolažbo v žalosti. Ganljive slike žalostne Matere se nahajajo v premnogih cerkvah, kapelah in molivnicah. V župnijski cerkvi v Heidingsfeldu se skrbno hrani podoba žalostne Matere od Tilmana Riemenschneider. V cerkvi cesarske dvorne straže na Dunaju na Rennweg-u, prenovljeni od redovnikov resurekcijonistov, najdeš na stranskem altarju biser te cerkve, velik umotvor iz najboljšega časa laškega slikarstva: žalostno Mater božjo. Umetnik je vedel vpodobiti visoki uzor bolečine, udane v božjo voljo.

Predragi v Gospodu! Ne morem se motiti o vzveličavnih čustvih, katera je obudilo v vaših srcih branje mojega pastirskega lista o Materi bolečin. Žalil bi ta vaša občutja, ako bi hotel iz omenjenega izvajati sedaj razne nauke. Te nauke so posnela že vaša od iskrenega sočutja z žalosti polno Materjo prešinjena srca. Le nekaterih višepastirskih opominov ni, da bi zamolčal.

K prvemu vas vprašam, zakaj je Marija, Jezusova in naša mati, toliko trpela? Iz ljubezni do Jezusa, svojega odrešenika, in do nas, svojih odrešenih otrok. Trpimo tudi mi potrpežljivo in udani v božjo voljo iz ljubezni do Jezusa in do Marije! Premišljajmo radi v tem svetem času posta, molitve in zatajevanja našega duha in naše srce vzpodbujajoče trpljenje Jezusovo in sotrppljenje Marijino. Izprašujmo pri tem natančno svojo vest, in izpovejmo se skesano svojih grehov, kateri so povzročili bridko trpljenje in smrt Jezusa Kristusa in žalosti polno sotrppljenje njegove najsvetejše Matere.

K drugemu se hočemo v bridkostih in stiskah življenja vzpodbujati z mislijo, da se nobena bolečina in nobena izguba, katero mi trpimo, ne da primerjati bolečini in izgubi Matere božje. Moj ljubi kristijan, četudi bi videl umirati svojega nadepolnega otroka, pristrčno ljubljenega sina ali ravno razvito hčer, in bi ti pokalo srce za-

losti, ozri se na Marijo; kje je bolečina enaka njeni bolečini? Hlapec in dekla pa ne moreta in ne smeta zahtevati, da se jima bolje godi kakor gospodu in gospej! Daruj se voljno, ne da bi vpraševal in bi hotel vedeti, zakaj, čemu? Dovolj, da veš, da je tvojega sina ali tvojo hčer s sveta poklical tisti, kateri je dal svojega edinorojenega Sina v trpljenje in smrt na križu ter ni prizanesel nebeški hčerki Mariji. Spoznaj iz tega, ljubi kristijan, da ne smeš zahtevati, da bi bil brez trpljenja, brez žalostij in brez bridkosti. Že po svoji naravi in po svojem nadnaravnem namenu moraš trpeti od zvonaj in od znotraj. Izraelci so le zkozi puščavo dospeli v obljubljeni deželo, in kristijan dospe le po križu iz te solzne doline v raj. Po križu h kroni!

Za cesarja Antonina je v Rimu plemenita gospa, Felicita po imenu, s svojimi sedmerimi sinovi živela vsa srečna v veri v Jezusa Kristusa in v vaji vsakotere čednosti. Ko so bili, ona in njeni otroci, zatoženi, da so kristijani, jih je pozval mestni predstojnik Publij v imenu cesarjevem, da darujejo malikom. Stanovitno je blaga mati to zahtevo zavračala za se in za svoje sedmere sinove. Doživela je sveto veselje, da so vsi njeni otroci pred sodniki srčno spoznali krščansko vero, dasiravno so morali svoj pogum plačati z mučeniško smrtjo. Šli so v smrt, veselo popevaje. Naposled je bila umorjena tudi mati, tako da je morala sedemkrat prenašati smrtno muko, ker je videla umirati svoje sinove.

Glejte vredno učenko Jezusovo in poslušno hčerko žalostne matere Marije. Ta veličastni vzgled bodi tudi vam, predragi, v zvesto posnemo. Tudi pred vašimi očmi mora v tem vzveličavnem času umreti sedmero otrok vašega srca, to je, sedmero glavnih ali smrtnih grehov. V trdnem zaupanju na pomoč deviške matere božje Marije se vojskujte zoper svoj priljubljeni greh, odsekajte temu glavo, in lahko bodete premagali vse druge svoje napake in slabosti. Malo pomena ima sveti postni čas, ako ob njegovem sklepu niste postali boljši, kakor ste bili ob njegovem začetku.

Ko je bil junaški pomorski poveljnik Liladam (L'isle-Adam), veliki predstojnik malteškega reda, leta 1522 izgubil otok Rod, videli so ga z ostanki njegovega brodovja pristati v Mesini. Le ena zastava je še vihrala z njegove ladje, in na tej zastavi je bila naslikana žalosti polna Devica, sedeča pod križem, z napisom: V vsaki bridkosti in sili naše upanje! Tudi naše zemeljsko življenje je podobno vožnji po morju. Ako nam torej pretijo valovi nesreče, ako naši ljubljenci pomerjejo ali nas zapustijo, ako nas nadlegujejo bridke izkušnje in hudi dvomi, plovemo v viharju trpljenja varno in mirno med skalovjem, ako vihra ona zastava pred našimi očmi, ako povzdigujemo svoje oči z otroškim zaupanjem k morski zvezdi, k svoji ljubi gospej in žalostni materi Mariji. Saj je Marija po lepem izreku sv. škofa Epifanija oko, katero vidi našo revo, srce, katero ima sočutje z nami, roka, katera se stega za nami, da nam pomaga.

Častite torej veličastno Mater bolečin in zapajte v njeno materino varstvo pred vsemi vi, duhovniki Gospodovi! Nekdaj so veliki duhovniki žalili presveto srce žalosti polne Matere s svojim sovraštvom do Jezusa, ki je grajal njihove pregrehe, in s hudobnimi naklepi zoper njega. Mi pa hočemo božji Materi veselje delati z vestnim spolnjevanjem svoje vzvišene in svete službe, z gorečo ljubeznijo do Jezusa in do vseh naših pastirski skrbi izročeni neumrljivih duš. Marija je posebno mati duhovnikov. Saj jo je njen Sin izročil apostolu v varstvo. In ona je tolažila obupne apostole in je bivala med njimi, ko so izvedeli za gotovo, da je Vzveličar vstal, in ko je sveti Duh razlil nad nje svoje preobilne milosti. Kakor je Marija vidno bivala pri prvi krščanski občini, tako biva nevidno v sv. cerkvi, katere služabnike posebno ljubi kot namestnike svojega Sina, večnega velikega duhovnika, in jih podpira s svojo mogočno priprošnjo. Srčno torej stojmo z Marijo pod križem Kristusovim in prenašajmo potrpežljivo trude in težave svojega prevzvišenega poklica, kakor apostoli, kateri so se veselili, da

so smeli zavoljo imena Jezusovega trpeti zasramovanje in preganjanje.

Iuxta crucem tecum stare
Et nos tibi sociare
In planetu, percupimus!

Ljubite in posnemajte žalostno Mater vi, krščanski stariši! V vaših naročjih počiva upanje prihodnosti. Vi hranite in redite mladi zarod z vsakdanjim kruhom, krepčajte ga tudi z mlekom krščanstva iz verno pobožnih src. Kar vi vtisnete otrokom v srce o Jezusu in Mariji, to požene globoke korenine; naj tudi pozneje nad tem buči divji vihar sveta, o pravem času bode vendar zopet pognalo, bode cvetlo in rodilo sad vzveličanja. Odgojajte svoje otroke za Boga in ne za svet, da so in ostanejo vedno izvoljeni otroci božji in Marijini.

In vi, krščanski otroci, častite in ljubite iz vsega srca svojo nebeško Mater. Spolnajte vzveličavni opomin, katerega je dal oče Tobija na smrtni postelji svojemu sinu, mlademu Tobiji, rekoč: Moj sin, poslušaj besede mojih ust in vtisni jih trdno v svoje srce... Spoštuj svojo mater vse dni njenega življenja; ker spominjati se moraš, kakošne in kolike nevarnosti je trpela zavoljo tebe... Vse dni svojega življenja imej Boga v spominu, in varuj se, da v greh ne privoliš in da ne puščaš v nemar zapovedij Gospodovih... Varuj se vsake nečistosti... in napuhu ne pusti gospodovati ne v svojih mislih, ne v svojih besedah; ker v njem se je začela vsa spačenost... Hvali Boga vsakič in prosi ga, da vodi tvoja pota. (Tob. 4, 2—4. 6. 13. 14. 20).

Poveljujte kraljico bolečin z besedo in z dejanjem vi, krščanski možje; ker vam je dal Jezus najbolje, kar je imel: Marijo, ko je stala pod križem. Ljubite in proslavljajte vi, krščanski mladeniči in krščanske mladenke, lilijo čistosti in rožo mučencev, in bodele časno srečni ter večno vzveličani! Skazujte se vi, Bogu posvečeni redov-

niki in redovnice, kot srčne častilce in častilke najčistejše, najubožnejše in najžalostnejše Matere z natančnim spolnjevanjem slovesno storjenih obljub devišstva, uboštva in pokorščine. Marija, kraljica devic, se vas bode vedno spominjala v nebesih in bode za vas prosila pri svojem božjem Sinu.

Zatekajte se v varstvo in brambo žalostne Matere vi ubožci in zapuščeni, in učite se od Device najmodrejše, v uboštvu in sili Bogu se darovati. Križ je vedno pripravljen in čaka kristijana povsodi. Ne more mu uteči, naj beži kamorkoli. Ako rad nosi križ, bode križ tudi njega nesel tje, kjer je konec vsemu trpljenju. Ako pa ga nosi z nevoljo, ga teži še huje in vendar ga mora nositi. Ako se otrese enega križa, našel bode k malu težjega. Ne more se ogniti temu, čemur se ne more umakniti noben človek. Kateri svetnik na svetu je bil brez križa in trpljenja? Vse življenje Jezusovo in Marijino je bilo križ in mučeništvo; zato bodi tudi vsakdo pripravljen, da kot dober in zvest hlapec nosi pogumno križ Gospoda in njegove blažene Matere.¹ Blagor jim, ki v tej solzni dolini žalujejo in jokajo z Jezusom in z Marijo, ker potolaženi bodo!

Častite posebno vi grešniki Mater bolečin s tem, da obžalujete svoje grehe, da se jih izpoveste in se jih potem skrbno varujete. Ako se po nauku sv. Pavla (Hebr. 6, 6) Kristus z vsakim smrtnim grehom vnovič križa, mora potem tudi Marija vsakikrat pod križ. Ne silite je torej na novo pod križ in ne prebadajte zopet z mečem njenih prsi! Oče Roviglione iz družbe Jezusove pripoveduje, da je imel neki mladenič hvalevredno navado, da je vsaki dan obiskal podobo žalostne Matere, ki je nosila sedem mečev v prsih. Nekoč je storil nesrečnež smrten greh, in ko je nato stopil pred podobo, videl je v srcu Device osem mečev in je slišal glas, da osmi meč v Marijinih prsih pomeni njegov greh. Ves prestrašen hiti se izpovedat in zadobi zopet otroštvo božje.

¹ De imitatione Christi. Lib. 2. cap. 12, de regia via sanctae crucis.

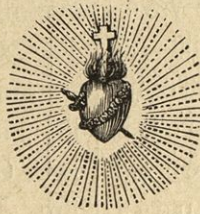
Ob sklepu pa vsi prav ponižno prosimo preljubeznivo Mater bolečin, da nam kot priprošnjica umirajočih ob uri ločitve iz tega sveta zadobi milost, da dosežemo venec zmage. Kakor je nekdanj svoje ljubo Dete položila v naročje starčku Simeonu, in je ta v sladkem veselju zapel svojo popotnico: *Nunc dimittis servum tuum, Domine*, katera je vse navzoče čudežno ganila in povzdignila, tako naj tudi vsakemu izmed nas izprosi ob smrtni uri milost, da moremo kakor Simeon zapeti večerno pesen: Sedaj odpusti, o Gospod, svojega hlapca v miru; ker moje oči so videle tvoje vzveličanje!

Christe, cum sit hinc exire,
Da per Matrem me venire
Ad palmam victoriae!
Quando corpus morietur,
Fac ut animae donetur
Paradisi gloria! Amen.

Kristus, ko se bo ločiti,
Mi po Materi dobiti
Zmagovalno krono daj!
Kader smrt mi truplo vzame,
Daj, da dušo mi objame
Večne slave srečni raj! Amen.

V Mariboru, na god svetih sedem bratov Marijinih žalostij, dne 11. februarija 1899.

† Mihael,
knez in škof.

Postna postava za leto 1899.

S pogledom na razmere sedanjega časa podelim vam, predragi v Gospodu, s privoljenjem svetega Očeta, rimskega papeža, vse tiste olajšave tretje cerkvene zapovedi, katere so vam bile že pretekla leta podeljene.

I. Postni dnevi, v katerih se smete na dan le enkrat nasititi, so ti le:

1. Vsi dnevi štiridesetdanskega posta, tudi zapovedani prazniki, izven nedelj.
2. Vsaka sreda, vsaki petek in vsaka sobota v kvatrah.
3. Vsaka sreda in vsaki petek v adventu. Ta post je namesto nekdanjega posta ob biljah pred prazniki sv. apostolov.
4. Bilje ali dnevi pred Duhovim (Binkoštni), pred Petrovim in Pavlovim, pred vnebovzetjem deviške matere Marije, pred vsemi Svetniki, pred brezmadežnim spočetjem Marije in pred Božičem.

II. Zavživanje mesenih jedij je prepovedano:

1. Vsaki petek celega leta.
2. Vsako kvaterno sredo in soboto.
3. Na pepelnico in v treh poslednjih dneh velikega tedna.
4. Ob vseh zgoraj naštetih biljah, to je pred Duhovim, Petrovim in Pavlovim, pred veliko Gospojnico, vsemi Svetniki, brezmadežnim spočetjem Marije in pred Božičem.

III. Kar zadeva olajšavo, velja nastopna določba, in sicer:

1. Za vso škofijo. Kadar se praznuje zapovedan praznik ob dnevu, ob katerem je zavživanje mesa prepovedano, postavim ob petku, sme se uživati meso, pa ne da bi bila dolžnost, poprejšnji dan se zdržati mesa.
2. Za posamezne kraje. Kjer se ob petkih ali drugih takih dnevih, ob katerih je prepovedana meso-

jeja, vrši sejem, in se zbira veliko ljudstva, je dovoljeno, na ta sejmovi dan uživati meso.

3. Za posamezne osebe.

a) Mesene jedi smejo vse dni med letom, izvzemši pepelnico, tri zadnje dni velikega tedna in biljo pred Duhovim in Božičem, uživati delavci v rudokopih, rokodelci v tovarnah ali fabrikah, popotniki, kateri jedó v gostilnicah in krčmah; pa tudi taki, ki n. pr. v mestih in trgih in podrugod navadno v gostilnico na hrano hodijo.

b) Vse dni med letom, izvzet je le veliki petek, smejo mesene jedi zavživati kondukterji na železnica in tudi vsi tisti, kateri potujejo z železnico in so prisiljeni po gostilnah na železniških postajah jemati hrano. Enako pravico imajo bolniki v toplicah, na slatinah ali v drugih zdravilstvenih zavodih s svojimi domačimi in strežniki vred. Toda ta polajšava ne velja za take osebe, katere hodijo le za kratek čas v toplice ali v take kraje razveseljevanja.

c) Vse dni med letom smejo mesene jedi uživati taki reveži, kateri si vsled velikega siromaštva ne morejo v jedih izbirati in so prisiljeni jesti, karkoli se jim daruje. Ako pa dobijo postne jedi za milošnjo, ne smejo uživati nepostnih. Sploh pa smejo vse osebe, katere morajo služiti ali prebivati pri takih ljudeh, ki nikoli ne stavljajo postnih jedij na mizo, smejo, pravim, jemati mesene jedi, samo ne na veliki petek, če je le nekoliko mogoče.

4. Za vse postne dni med letom in tudi za ves štiridesetdanski post z nedeljami vred je ostro prepo-

vedano, pri enem in tistem obedu zavživati ribe in mesene jedi. To velja tudi za tiste, ki vsled starosti, bolezni, težkega dela itd. niso dolžni, postiti se.

5. Pomniti je dobro, da morajo vsi tisti, ki uživajo meso ob polajšanih dneh, vsak takošen dan, kakor tudi ob vseh sobotah med letom pobožno moliti trikrat »Oče naš« in trikrat »Češčena si Marija« in »Vero apostolsko« v čast bridkega trpljenja našega Gospoda Jezusa Kristusa. Kjer je več ljudij pri mizi, opravljajo naj to molitev glasno in vzajemno. Posebič še v Gospodu opominjam vse tiste, ki se bodo posluževali postne polajšave, da o postnih dneh tem obilnejše opravljajo dobra dela krščanskega usmiljenja, da radodarno delijo ubogim preostanke svoje mize ali pa to, kar pritrgajo sami sebi.

Namesto masla sme se rabiti mesena začimba (ali špeh) ob vseh navadnih petkih med letom: izvzeti so le kvaterni petki in veliki petek.

Bolnikom za nekoliko časa še bolj polajšati post, za to pooblašчам dušne pastirje in spovednike. Kdor pa želi za dolgo časa ali za vselej oproščen biti postne postave, mora se do Mene obrniti s prošnjo, katero naj podpirajo polnoveljavni razlogi.

Milost sv. Duha bodi pa z vami, da boste mogli v duhu ljubezni, pokorščine in zatajevanja samega sebe vestno izpolnjevati postno postavo. Ki pa bodo izpolnjevali to pravilo, mir črez nje in usmiljenje božje. (Gal. 6, 16).

V Mariboru, dne 11. februarja 1899.

† **Mihael,**
knez in škof.

Tiskala Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

